

Голас Радзімы

№ 19 (1641)
15 мая 1980 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Выдаецца з 1955 г.
Цана 4 кап.

«Спартландыя»—гэта вясёлая і цікавая спартыўная гульня. Яна набыла надзвычайную папулярнасць сярод савецкай дзятвы. Пра тое, што яна падабаецца і мінскім школьнікам, красамоўна гаворыць гэты здымак.
Фота Р. КРАКАВА.

ВЯЛІКАЯ СЯМ'Я НАСТАЎНІЦЫ

【«Подзвіг даброты»】

стар. 2, 3

КІМ ЦЯПЕР СТАНОВЯЦЦА ДЗЕЦІ СЯЛЯН З БЫЛЫХ «УСХОДНІХ КРЭСАЎ»

【«У надзейных руках»】

стар. 4

ЗНОЎ ПРАЦА НАД НОВАЙ РОЛЛЮ...

【«Свята трэба зрабіць»】

стар. 7

зімною ноч. Старая палутарка, на якой дырэктар везла хлеб у дзіцячы дом, безнадзейна загразла ў гурбах снегу. Што рабіць? Доўга не раздумваючы, Марыя Міхайлаўна кінулася насустрач калоне танкаў.

Маёр, камандзір калоны, слухаў яе блытаны расказ, а сам раз-пораз глядзеў на гадзіннік.

— Які хлеб?! Зразумейце: мы выконваем загад!.. Кому хлеб? Дзіцячаму дому?! Так, гэта верна: на аўтамашыне цяпер далёка не паедзеш. Эх, было не было!..

І маёр прыкладам аўтамата стаў грукаць па брані. Калі адкрыўся люк, «рыкнуў»:

— А ну, гвардзейцы, грузіце хлеб у танк. Трэба дапамагчы гэтай жанчыне.

Накарміць, адзецц, абуць дзяцей — гэта быў не адзіны клопат выхавальцаў. Жыццё ставіла і прымушала вырашаць часам нямаля цяжкіх і далікатных праблем. Як зрабіць дзяцей усмешлівымі, шчаслівымі, каб яны зноў паверылі ў прыгажосць і радасць жыцця?

Дзяўчынкі дзічыліся, былі замкнёнымі. Хлопчыкі, не ўтойваючы, рыхталіся да ўцёкаў на фронт. Аб вучобе і слухаць не хацелі. З цяжкасцю дырэктар сабрала іх на першы ўрок. І пачала яго з тлумачэння слоў «добры дзень».

— Слова «добры дзень» — асаблівае, дзеці. Іх трэба гаварыць пры сустозы чужакам чалавеку.

— І фашысту? — зло кінуў нехта.

Яна прамаўчала.

— Я ўсё роўна ўцяку і стану салдатам!

— Вядома, калі вырастэш, ты станеш салдатам і будзеш абараняць сваю Радзіму. Але, каб стаць савецкім салдатам, ты павінен гаварыць людзям «добры дзень».

Так яны занова спасцігалі азбуку даброты і чалавечнасці.

А потым былі такія любімыя ўсім вечары, калі дружна, вялікай сям'ёй адзначалі дні нараджэння. І былі саяты чавагоднай ёлкі.

У клопатах гады ляцяць хутка. Раслі дзеці. І ва ўсім прыкладам ім была Марыя Міхайлаўна — самы блізкі чалавек. З раніцы да позняга вечара — у пастаянных турботах. Але не было ў гэтым нават намёку на ахвярнасць. Яна проста любіла дзяцей, як толькі можна любіць іх маці.

У Оршы, на вуліцы Міру, у доме № 17, жыве цяпер бабуля Марыя. Яна ўжо на пенсіі. Толькі неяк не пасуе ёй гэтае слова — пенсіянерка. Така ж непаседлівая, уся ў трывогах аб дзецях. А яе дзеці — самі даўно бацькі і маці, частаўнікі, рабочыя, урачы, інжынеры. Але, бадай, справа не ў тым, кім яны сталі, якую абралі прафесію. Выраслі добрыя людзі — вось што галоўнае!

І на вялікую радасць Марыі Міхайлаўны, яны прыязджаюць у госці ўжо са сваімі дзецьмі — яе ўнукамі. І гадзі шумна становіцца ад усёй душы. І далёка за поўнач не змаўкаюць задушэўныя размовы.

...Потым ужо, вяртаючыся ад Марыі Міхайлаўны па цягаму, заснуўшаму гораду, я ўсвядоміў тое галоўнае пачуццё, якое зведаеш, пабываўшы ў гэтым доме на вуліцы Міру. Тут мінулае не жыве асобна, не знікла ўдалечыні, яг прайшоўшы сённяшняга дня. На ім водбліск будучыні. І гэтым гераічнаму мінуламу хочацца не толькі пакланіцца ад усёй душы. На яго можна абзперціся. Яно дапамагае жыць. Подзвіг даброты працягваецца.

Мікалай САКАЛОУ.

СЛАЎНЫ ДЗЕНЬ ПЕРАМОГІ

9 мая ўся наша краіна ўрачыста адзначыла светлае, радаснае свята — Дзень Перамогі над фашысцкай Германіяй. Трыццаць пяць гадоў назад адгрымелі апошнія залпы Вялікай Айчыннай вайны. Тры з палавінаю дзесяцігоддзі наша краіна мірна жыве, працуе, вучыцца. Але мы ніколі не забудзем, якой дарагой цаной мы заплацілі за гэта шчасце. Больш за дваццаць мільёнаў савецкіх людзей загінулі ў другую сусветную вайну. Сотні тысяч савецкіх салдат не вярнуліся дамоў, выканаўшы свой інтэрнацыянальны абавязак, вызваліўшы краіны Заходняй Еўропы ад фашысцкага ярма.

Беларускі народ, як і ўся Савецкая краіна, шырока адзначыў 35-годдзе Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне.

...На аўтамашынах, па-святочнаму ўпрыгожаных, на шырокім прастор Ленінскага проспекта выязджаюць калоны ветэранаў. Наперадзе — Герой Савецкага Саюза, кавалеры трох ордэнаў Славы, генералы, кіраўнікі партызанскага руху і партыйнага падполля. Уздоўж жывога калідора кветак едуць тыя, хто ратнай працай набліжаў дзень Вялікай Перамогі. Здаецца, уся беларуская сталіца выйшла на галоўную вуліцу Мінска, каб выказаць вялікую падзяку воінам-вызваліцелям.

9 мая кіраўнікі Камуністычнай партыі Беларусі і ўрада рэспублікі ўсклалі кветкі да помніка У. І. Леніну ў Мінску ад Цэнтральнага Камітэта Кампартыі Беларусі, Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР, Савета Міністраў БССР. Былі ўскладзены таксама кветкі ад Ваен-

нага Савета Чырванасцяжнай Беларускай ваеннай акругі, Белсаўпрофа, ЦК ЛКСМБ, ад ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, мінскіх абкома КПБ і аблвыканкома, гаркома партыі і гарвыканкома райкомаў і райвыканкомаў сталіцы, калектываў працоўных, замежных гасцей.

У знак вечнай усенароднай памяці аб тых, хто не дажыў да светлага Дня Перамогі, вянкi і жывыя кветкі былі ўскладзены таксама да вечнага агню на плошчы Перамогі ў Мінску.

Ля Кургана Славы на 21-ым кіламетры шашы Мінск — Масква 9 мая сабраліся тысячы працоўных. Тут адбыўся мітынг, прысвечаны 35-годдзю Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне. Прысутныя мінутай маўчання ўшанавалі памяць загінуўшых у барацьбе з фашызмам.

— Гэта была перамога народжанага Кастрычнікам савецкага грамадскага і дзяржаўнага ладу. Гэта была перамога нашай сацыялістычнай эканомікі! Гэта была перамога неўміручых ідэй марксізму-ленінізму! Яе магутныя вытокі — у маральна-палітычным адзінстве савецкага грамадства, непарунай брацкай дружбе народаў СССР, — сказаў, выступаючы на мітынгу, Старшыня Савета Міністраў БССР А. Аксёнаў.

Памяць аб загінуўшых героях неўміручая. Яны і сёння ў нашым страі, у нашых сэрцах, разам з намі. У жывых справах савецкага народа, у яго гераічных здзяйсненнях — неўміручасць тых, хто аддаў за перамогу самае дарагое, што ёсць у чалавека, — жыццё.

Кветкі і вянкi ў гэты дзень былі ўскладзены да мемарыяльнага комплексу «Хатынь», на брацкіх магілах, да падножжа помнікаў і абеліскаў, ля

мемарыяльных пліт ва ўсіх гарадах і вёсках Беларусі. НА ЗДЫМКАХ: урачыстасці ў Мінску і ля Кургана Славы, прысвечаныя 35-годдзю Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне.

МІНУТА МАЎЧАННЯ

Урачыстым рытуалам — мінутай маўчання ўшанавала Савецкая краіна 9 мая герояў, якія змагаліся да апошняй кроплі крыві за свабоду і незалежнасць сацыялістычнай Айчыны, за мір на зямлі. Памяці загінуўшых у Вялікай Айчыннай вайне была прысвечана перадача Цэнт-

ральнага тэлебачання і Усе-саюзнага радыё.

— Таварышы, святлом удзячнай памяці, святлом любові нашай, смутку нашага няхай азорацца цяпер імёны загінуўшых байцоў. — гучыць голас дыктара. — Дваццаць мільёнаў жыццяў забрала ў нас вайна. Няма дома, якога не закранула б гора. У ша-

паценні збожжавай нівы, у гуле новабудуляў, у пераможных маршах вялікага свята жывуць іх галасы і працягваецца ў змене пакаленняў іх жыццё.

Крывёй савецкіх салдат-вызваліцеляў паліта зямля многіх краін Еўропы. Савецкія людзі ўшаноўваюць памяць лепшых сыноў Еўропы

і Амерыкі — усіх краін антыгітлераўскай кааліцыі.

19 гадзін. Настае мінута маўчання. Замоўклі ўсе радыёстанцыі Савецкага Саюза. На экраны тэлевізараў — Вечны агонь, запалены на магіле Невядомага салдата ля Крамлёўскай сцяны.

Подзвіг герояў захоўвае гісторыя. Вечна ім слава!

ЛЁС ДЗЯЦЕЙ РАДУЕ БАЦЬКОЎ, АЛЕ НЕ ЗДЗІЎЛЯЕ

КАЛІСЬЦІ, яшчэ да Кастрычніка, дзед, ратуючыся ад галечы, ездзіў на заробаткі ў Канаду. На чорнай рабоце і там ён не разбагацеў — вярнуўся зноў да няшчодрай палоскі...

У дзедка было сям'ера дзяцей. Толькі адзін з чатырох сыноў «выйшаў у людзі» — вывучыўся на шаўца. Пасля вывалення Заходняй Беларусі яго прызвалі ў Чырвоную Армію. У дні Вялікай Айчыннай вайны артылерыст абараняў блакадны Ленінград. Вярнуўшыся ў родную вёску, стаў трактарыстам. І ваяваў, і працаваў сумленна. Працуе і цяпер, на пенсіі.

Унук нарадзіўся на чацвёртым годзе пасля вайны. Закончыўшы сярэднюю школу, услед за бацькам сеў на трактар, на камбайн. А ўпотаі, для душы, пісаў вершы. Вось урывак з аднаго з тых вершаў:

Збіраю жнівень
У звонкі бункер.
Жытнёвы лівень
Цячэ на рукі.
Цячэ бясконца
Лавіна неба.
Зрабіў я сонца
Надзённым хлебам
Я — Праметэй
Ці бог мурзаты,
Механізатар!

Потым «мурзаты бог» закончыў Беларускае дзяржаўнае тэатральна-мастацкае інстытут, пачаў працаваць у віцебскім тэатры імя Якуба Коласа, выступаў з вершамі на старонках газет і часопісаў. Здольны артыст, здольны паэт.

Дзед калісьці не мог бы такога прадбачыць для ўнука. Бацьку гэта, вядома ж, радуе, ён ганарыцца сваім старэйшым, але не вельмі здзіўляецца яго лёсу: ці мала кім пасталі дзеці і ў іншых знаёмых і незнаёмых людзей у наваколлі: то доктар, то інжынер, то прафесар... А то дык адзін ажно вунь у космас узняўся — Пятро Клімук, таксама ж хлопец з былых «усходніх краёў»!

І я таксама не бачу вялікага дзіва, чагосьці незвычайнага ў лёсе юнака — механізатара, артыста і паэта. Мне проста па-зямляцку ды па-сяброўску прыёмна, што вось і з майго Загор'я на Наваградчыне выйшаў яшчэ адзін таварыш па прызначэнню — унук беднага дзядзькі

навяскоўца і маладзейшыя за яго, тыя, што нарадзіліся ў канцы саракавых, пачатку пяцідзясятых гадоў. Адны ўжо набылі адносна вядомасць: празаікі Алесь Жук, Васіль Гігевіч, паэты Алесь Разанаў, Яўгенія Янішчыц... Другія толькі пачынаюць друкавацца, яшчэ не стаў-

даю, што я люблю толькі літаратурную моладзь.

Нашаму брату прыходзіцца многа ездзіць, часта сустракацца з чытачамі на заводах і фабрыках, у саўгасных і калгасных клубах, у воінскіх часцях, у аўдыторыях вышэйшых навучальных устаноў, у гарадскіх і вясковых школах. Не толькі ў Беларусі — геаграфія нашых літаратурных сустрэч багатая, на цэлых два кантыненты. Я, напрыклад, сустракаўся з шахцёрамі запалярнага Нарыльска, з акіянікімі рыбакамі Далёкага Усходу, са сталеварамі Магнітагорска, з будаўнікамі Петравадска і Ташкента, студэнтамі Кіева, Рыгі, Новарасійска, з высакагорнымі чабанамі казахага Сямірэчча... Побач з людзьмі пажылымі на такіх сустрэчах была ў пераважнай большасці моладзь — усюды, на ўсіх участках нашага ўсенароднага мірнага будаўніцтва. І усюды я хваляваўся перад выхадам на трыбуну, прадчуваючы мноства разумных і смелых пытанняў, адчуваючы сябе, як на экзамене на сталасць.

Часамі прыгадвалася тады Купалава радасць, словы, што сталі ў нас крылатымі:

Мілая моладзь, слаўная моладзь
Нашай бязмежнай краіны!..

Неабходна агаварыцца: і мне бывала сумна, а то і балюча ад тых недахопаў, якімі «славіцца» нейкая частка нашых юнакоў і дзяўчат, недастаткова свядомых і выхаваных... Аднак тыя цёмныя плямы і плямкі ніколі не закрывалі, не закрываюць светлага ўражання ад нашай змены. На ўсіх — і ўрачыстых, і рабочых — сустрэчах галоўным у маім адчуванні была ўпэўненасць, што будучыня Радзімы — у надзейных, у моцных і працавітых руках.

Добрых вам поспехаў, вялікага шчасця, маладыя сябры!

Янка БРЫЛЬ,
пісьменнік.

Мікіты Ламана, сын аднаго з сяброў маёй маладосці — Мікітавага Шуры, перад вайной шаўца, пасля вайны слаўнага ў нашай мясцовасці механізатара.

Маладога паэта Пятра Ламана я неаднойчы бачыў і на сцэне як артыста, а ўсё ж як з паэтам мы з ім сустракаемся часцей. Сяды-тады асабіста, а то ўсё на старонках друку, дзе я, убачыўшы яго імя, так і хацеў бы сказаць, а то і кажу: «Ну, здароў! Што ж тут новага ў цябе, зямляча?..» Землякі бываюць розныя. Я рад добраму, светламу, шчыраму хлопцу, з «божаю іскрай» таленту. Ён мне радасна бачыцца і асобна, і ў звонкім гурце нашай літаратурнай моладзі.

Яны прыйшлі з усіх куткоў ўз'яднанай, аваянай партызанскай і працоўнай славай Беларусі — аднагодкі майго ад-

шы прафесійнымі літаратарамі: паэты — рабочы трактарнага завода Кастусь Жук, настаўнік Міхась Башлакоў, інжынер-будаўнік Зінаіда Дудзюк, бібліятэкарка Вольга Гурская, празаікі — актёр Алесь Дудараў, студэнт сельскагаспадарчай акадэміі Мікола Варава, журналіст Уладзіслаў Рубанаў... А за гэтымі ідуць і яшчэ маладзейшыя, ужо з шасцідзясятых гадоў нараджэння, толькі-толькі падаючы свой паэтычны голас.

Узрост мой дазваляе любаватца імі па-бацькоўску іх маральным здароўем, адукаванасцю, любоўю да роднага слова, пачуццём грамадзянскай адказнасці за высокае званне савецкага літаратара. Па прафесіі мне найбольш уласціва ведаць маладых і пачынаючых пісьменнікаў, аднак гэта не значыць, што я ве-

пішуць землякі

Віншуем калектыў газеты «Голас Радзімы», а таксама ўвесь савецкі народ з надыходзячымі святамі 1 Мая — Днём салідарнасці працоўных, і 9 Мая — Днём Перамогі над фашызмам!

А галоўнае, жадаем усім моцнага здароўя, асабістага шчасця, поспехаў у працы. Жадаем нашай Радзіме працвіцця, няхай яна будзе заўсёды прыгожай і магутнай. Няхай будзе мір на зямлі!

М. і К. ЗВАНАРОВЫ.

Канада.

От имени правления отдела ССГ города Шарлеруа сердечно и искренне поздравляем сотрудников газеты «Голас Радзімы» с наступающим праздником 1 Мая и Днем Победы! Желаем счастья, здоровья, больших успехов в вашей благородной работе, а нашей родной Белоруссии — дальнейшего процветания, мира и дружбы!

М. ГОРОХ.

Бельгия.

Дарагая рэдакцыя «Голасу Радзімы», наша сям'я сардэчна віншуе ўсіх вашых супрацоўнікаў, увесь савецкі народ са святамі Перамогі і 35-годдзя Перамогі над германскім фашызмам!

Жадаем вам моцнага здароўя, поспехаў у рабоце. Мы ўсе хочам, каб на нашай планеце быў мір паміж усімі народамі.

Сям'я ВАЛАДКЕВІЧАЎ.

ЗША.

Сардэчна віншую калектыў рэдакцыі і ўвесь савецкі народ з Днём міжнароднай салідарнасці працоўных 1-га Мая і Днём Перамогі! Жадаю далейшых поспехаў, радасці і шчасця!

М. ВЕНЦЫС.

ЗША.

Горача віншуем Беларускае таварыства «Радзіма» і рэдакцыю газеты «Голас Радзімы» з 1 Мая, святам усіх працоўных зямлі. Няхай сусветная рабочая салідарнасць захаве мір ва ўсім свеце, спакой у гарадах і вёсках, радасць і шчасце людзей! Няхай маці заўсёды будуць спакойныя за сваіх дзяцей!

Няхай чорная хмара, што паўзе з амерыканскага кантынента, развеецца без гому! Віншуем вас таксама са святам Перамогі над гітлераўскай Германіяй.

Е. і С. КАБАНЯЧЫЯ.

Францыя.

Правление и члены общества «Мир» Союза соотечественников СССР в ФРГ поздравляют Белорусское общество «Радзіма», редактора и всех сотрудников газеты «Голас Радзімы» с праздниками 1-го Мая, Днем международной солидарности трудящихся, и с Днем Победы над фашизмом!

Примите также наши поздравления в связи с награждением газеты «Голас Радзімы» Почетной грамотой Верховного Совета Белорусской ССР.

Мы всецело одобряем и поддерживаем миролюбивую политику нашей Родины, всегда готовой помочь другим народам в их борьбе за независимость и свободу.

К. ВАЛИЕВ,
А. ФОМИН.

ФРГ.

ЗНАКОМЬТЕСЬ: ВАШ СОВЕТСКИЙ СВЕРСТНИК

НАВСТРЕЧУ ЛЮДЯМ

В составе студенческого строительного отряда «Товарищ-79» встретились прошлым летом студенты двух университетов — Белорусского государственного имени В. И. Ленина и Пенского. Зина Мельник была комиссаром отряда. Многие запомнились: совместные поездки, концерты, экскурсии по памятным местам Белоруссии. Кроме того, общение с немецкими студентами стало солидной языковой практикой. Зина изучает немецкий, чтобы в подлинниках читать необходимую литературу. Она выбрала дипломную работу по истории ГДР.

— У человека должно быть какое-нибудь глубокое увлечение, серьезная цель, дело, — говорит Зина. — Тогда твоя жизнь по-настоящему интересна, и тебе есть с чем идти к людям.

В школе Зина Мельник училась отлично. Была секретарем школьной комсомольской организации: она обладает подкупающей энергией, добротой, душевностью. Умеет помочь и словом, и делом. Заботу о комсомольском вожак много. И если день уплотнен до предела, то учишься использовать каждую минуту. А ответственность всегда удваивает силы. Зина сумела увлечь ребят интересными замыслами. И как бы оценкой ее общественной работы стало избрание делегатом XVII съезда комсомола страны. Зина впервые побывала в

Москве, посетила Мавзолей В. И. Ленина, встретились в Звездном городке с героями космоса.

На встречу с делегатами съезда приехала мать героя-подпольщика Олега Кошевого. С особым волнением слушала девушка ее рассказ. Имя Олега Кошевого носила их школа. Улучив момент, подошла к матери Олега и попросила ее написать комсомольцам школы. Вскоре в белорусский городок Старые Дороги пришла увесистая посылка, а в ней — редкие документы, фотографии, книги воспоминаний о героях краснодонского подполья. Для школьного музея — целый клад.

Окончив школу с золотой медалью, Зина поступила в университет на исторический факультет, продолжила здесь поисковую работу. Ей поручили возглавить университетский штаб группы «Долг». Эта группа поставила цель: узнать имена и судьбы тех студентов и преподавателей БГУ, которые в годы войны защищали Родину. Пятый год занимается Зина с товарищами этой легкой и благородной работой. Собраны подробные сведения о подвигах 115 студентов и преподавателей. Скоро их имена будут внесены в Книгу памяти университета.

Деятельный характер Зины ярко проявляется и в депутатской работе. В 1978 году ее избрали депутатом Минского городского Совета. Зина

Мельник входит в комиссию по народному образованию. Перед началом учебного года участвует в проверке состояния школы, а весной — готовности пионерских лагерей к лету.

На одной из сессий горсовета Зина выступила с предложением: организовать в окрестностях Минска общегородской студенческий центр, где можно было бы отдыхать, проводить праздники, встречаться с друзьями из других вузов страны, из-за рубежа. Студенты политехнического института, говорила она, могли бы сами разработать проект такого центра, а в строительстве его во время летнего трудового семестра могли бы принять участие отряды всех вузов белорусской столицы. Предложение принято, изучаются возможности его осуществления.

На прием к депутату Зинанде Мельник приходят седые ветераны, участники битв с фашизмом. Зина содействует тому, чтобы эти заслуженные, уважаемые в стране люди были обеспечены всем необходимым.

...Ребяташки из ее подшефного класса попросили организовать поездку в Хатынь: они хотят знать суровую правду о войне. Зина верит, что это была последняя война. Она так и сказала детям: «Обязательно поедом посмотреть на ужасы последней войны...»

Александр
КЛАСКОВСКИЙ.

МЫ ВЕРНЫ ПРОГРАММЕ МИРА ДВА КУРСА

ЗАДАЧИ, ТРЕБУЮЩИЕ ПЕРВООЧЕРЕДНОГО РЕШЕНИЯ

В начале семидесятых КПСС сформулировала программу первоочередных практических мер, осуществление которых позволило бы прекратить гонку вооружений, повернуть ее вспять, приступить к разоружению—Программу мира. Роль, которую она сыграла в становлении и укреплении разрядки, общеизвестна. Активное участие в этом динамичном процессе Советского Союза выразилось и в том, в частности, что его Коммунистическая партия, правящая партия, уже к весне 1976 года поставила перед советской внешней политикой ряд очень серьезных крупномасштабных задач. Решение их должно было сыграть важную роль в борьбе за мир, международное сотрудничество, свободу и независимость народов.

Путь к успехам в этой борьбе КПСС видела, в частности, в новых усилиях, направленных на прекращение гонки вооружений и переходе к сокращению уже накопленных его запасов, к разоружению. В углублении, материализации разрядки международной напряженности, в активном ведении дела на полное претворение в жизнь Заключительного акта совещания в Хельсинки. В сосредоточении усилий на ликвидации оставшихся военных очагов, и прежде всего—ближневосточного. Важнейшими признавались также задачи обеспечения безопасности в Азии на основе совместных усилий государств этого континента; заключения всемирного договора о неприменении силы в международных отношениях; полной ликвидации всех остатков системы колониального угнетения, ущемления равноправия и независимости народов, всех очагов колониализма и расизма; устранения дискриминации в международной торговле, ликвидации всех проявлений неравноправия, диктата, эксплуатации в международных экономических отношениях.

СЛОВА И ДЕЛА ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА

В дни, когда в СССР работал XXV съезд Коммунистической партии, в США уже вовсю шла борьба за президентское кресло. В ходе ее кандидат в президенты Дж. Картер дал избирателям сотни обещаний. Обещания эти складывались в не всегда последовательную, но все же достаточно законченную программу ведения дел во многих областях. О некоторых ее компонентах в области военной и внешней политики напомним одно, произвольно взятое сейчас мной из дававшихся Картером в 1976 году интервью. В нем—повторение обещания сократить военные расходы на 5—7 миллиардов долларов, заявленное, что у США «слишком много различных военных баз за границей» и что «они держат слишком много солдат». Дж. Картер отмечал, что в США делают «чрезмерный упор на новые виды оружия в условиях, когда потребность в этом оружии не соответствует задачам проведения в жизнь долгосрочной внешней политики».

Слова, как видно сейчас, во многом остались словами, далекими от реальных дел. Америка вступает в восьмидесятые годы с опасным грузом гонки вооружений, экспансионистских планов. Бюджет Пентагона растет с чудовищной скоростью. В 1981 году США планируют ассигновать на милитаристские цели свыше 160 миллиардов долларов, а в 1985-м—четверть триллиона долларов. Без малого 500 тысяч американских солдат, вооруженных танками, самолетами, атомными бомбами, размещены более чем на 2500 военных базах и объектах США по всему миру. Новые

виды оружия? Ракеты «МХ», «Першинг-2», крылатые ракеты, система «Трайдент», нейтронное оружие—только часть того, что появилось при Картере. США отказались продолжать советско-американские переговоры по Индийскому океану, приостановили советско-американские переговоры об ограничении продаж и поставок обычных вооружений, замедлили переговоры о полном и всеобщем запрещении испытаний ядерного оружия. По решению Дж.Картера отложена на неопределенный срок ратификация Договора ОСВ-2.

СОВЕТСКИЙ СОЮЗ: ТВЕРДЫЙ КУРС НА РАЗРЯДКУ

Ну а как выполнили взятые на себя обязательства советские коммунисты? В 1976 году, когда проходил XXV съезд КПСС, Советский Союз затратил на оборону 17,4 миллиарда рублей. В 1977, 1978 и 1979 годах на эти цели он выделял уже по 17,2 миллиарда рублей. А на 1980 год предусмотрено еще большее сокращение этих — к сожалению, все еще необходимых—расходов.

Много сделал для созыва, успешного проведения и завершения Совещания по безопасности и сотрудничеству в Европе, СССР все последние годы планомерно и целеустремленно работал на полное выполнение всех положений Заключительного акта. Напомню, например, что он первым включил в свой Основной Закон все десять принципов межгосударственных отношений в таком виде, как они зафиксированы в Заключительном акте. Успешно развивалось сотрудничество со странами—участниками совещания в области культуры, науки, торговли. О том, насколько успешным может быть такое сотрудничество, говорит прекрасный опыт советско-французских или советско-финляндских отношений.

СССР отдает приоритет вопросам укрепления безопасности в Европе, вопросам военной разрядки. Чтобы стимулировать этот процесс, сдвинуть его с мертвой точки, Советский Союз, напомним, несколько месяцев назад заявил о намерении в одностороннем порядке вывести с территории ГДР 20 000 своих солдат и 1 000 танков. Более того—уже сделаны первые конкретные шаги в этом направлении. Советская мирная инициатива продемонстрировала серьезность намерений СССР в области военной разрядки. Но, к сожалению, не вызвала той позитивной практической реакции у руководителей стран НАТО, на которую могли рассчитывать все, кому дорого будущее Европы, да и не только Европы.

Такое происходит, впрочем, не в первый раз. Известно ведь, что за последние годы Советский Союз внес около сотни предложений, направленных на углубление разрядки, упрочение мира, прекращение гонки вооружений.

Замалчивание этих предложений руководителями западных государств или негативная реакция на них не означает, разумеется, что эти предложения сняты с повестки дня мирового сообщества.

О верности советского руководства, Советского государства курсу последовательной борьбы за мир и безопасность народов еще раз напомнил в своем выступлении перед избирателями Леонид Ильич Брежнев: «...Теперь, в восьмидесятые годы, как и ранее, в семидесятые, мы стоим за укрепление, а не за разрушение разрядки. За сокращение, а не раздувание вооружений. За сближение и взаимопонимание между народами, а не за искусственное отчуждение и вражду».

Курс Советского Союза—курс мира.

Юрий КАЗАКОВ.
(АПН).

ЗА ЁМАЦАВАННЕ ДРУЖБЫ

7 мая ў генеральным консульстве ГДР у Мінску адбылося ўручэнне ўзнагарод Таварыства германа-савецкай дружбы ў сувязі з 35-й гадавінай вызвалення нямецкага народа ад гітлераўскага фашызму. Ганаровымі знакамі ў зоне адзначаны калектыў аддзялення Савецкага таварыства дружбы (СТД) з ГДР, Брэсцкага панчошнага кіраўнікоў і актывістаў СТД з ГДР у абласцях, гарадах, раёнах, на прадпрыемствах, у навукова-даследчых інстытутах і калгасах.

казаў словы ўдзячнасці актывістам Беларускага аддзялення СТД з ГДР за работу па ўмацаванню дружбы паміж брацкімі народамі дзвюх краін, павіншаваў удзельнікаў сустрэчы з Днём Перамогі.

Намеснік старшыні выканкома Віцебскага абласнога Савета І. Мянжынскі ад імя абласнога аддзялення СТД з ГДР перадаў у падарунак партрэт легендарнага камандзіра партызанскай брыгады Героя Савецкага Саюза Канстанціна Заслонава, выкананы работнікамі Аршанскага льнокамбіната.

На просторах Родны

Гостиница «Ленинград» в городе на Неве. Здесь будут жить гости Олимпиады. Фото ТАСС.

НАРОДНОСТЬ, НАСЧИТЫВАЮЩАЯ... 615 ЧЕЛОВЕК

Одна из самых малых народностей Севера — юкагиры живут в Якутии. Их всего 615 человек. Юкагиры считают потомками древнейшего и многочисленного населения северо-востока Азии. Некоторые исследователи высказывают мнение, что они жили и в Северной Америке, о чем говорят антропологические материалы и родство языка юкагиров и американских индейцев.

В начале XX века юкагирам, одной из самых отсталых и обездоленных групп населения Сибири, грозило полное вымирание. Но этого не произошло благодаря Октябрьской революции. Молодое Советское государство отменило все законы царского правительства, насаждавшие угнетение многочисленных народов России, провозгласило равенство всех народов, предоставило им право самим распоряжаться своей судьбой. В апреле 1922 года была образована Якутская Автономная Советская Социалистическая Республика, где все народы — якуты, эвены, эвенки, юкагирские родовые племена — получили политическое равноправие.

Но новая жизнь на Севере налаживалась трудно. Купцы, тойоны (местные богачи), кулаки оказывали отчаянное вооруженное сопротивление Советской власти. Вместе с бежавшими из западных районов России контрреволюционерами они развязали в Якутии кровопролитную гражданскую войну, которая завершилась только в 1923 году. К тому времени хозяйственное и культурное развитие малых народов Крайнего Севера настолько отставало от общего уровня, что требовалась срочная помощь более развитых народов, и в первую очередь русского. В 1923 году из Владивостока на Колыму был направлен специальный пароход с промышленными товарами, которые предназначались для юкагиров и других народностей Севера. Советское государство освободило их от сельскохозяйственного налога и сборов. Для оказания помощи отсталым народам, координации в этой работе деятельности всех советских, хозяйственных и культурных органов и организаций в 1924 году при Президиуме Всероссийского Центрального Исполнительного Комитета (ВЦИК) был создан Комитет содействия народностям северных окраин.

Решив объединиться и перейти на оседлый образ жизни, юкагиры в 1926 году обратились в Якутск с просьбой оказать им помощь. Товарищество «Юкагир» и колхоз «Новый путь», организованные в начале 30-х годов, получили от государства ссуды на приобретение оленей, охотничьего и рыболовного инвентаря и значительные суммы на жилищное строительство. Появились центральные усадьбы.

По примеру якутов и русских юкагиры стали разводить крупный рогатый скот и лошадей.

Сегодня юкагиры живут в благоустроенных поселках, где построены школы с интернатами, клубы, магазины, хлебопекарни, бани, детские сады и ясли, медицинские пункты, отделения связи. Охотники, рыбаки, оленеводы смотрят телевизионные передачи из Москвы, хотя живут от нее в 10 тысячах километров.

— Строительство благоустроенного жилья и перевод охотников и оленеводов на оседлый образ жизни — это одна из важных проблем в решении национального вопроса, — рассказывает заведующий отделом по народностям Севера Совета Министров Якутии Христофор Григорьев. — За годы Советской власти у юкагиров, как и у других малых народов Севера, произошла настоящая культурная революция. Покончено с безграмотностью местного населения, создана эффективная система медицинского обслуживания. Юкагирам предоставлены большие льготы: они ничего не платят за пребывание своих детей в яслях и садах, учащиеся школ-интернатов и студенты в вузах страны находятся на полном государственном обеспечении.

Юкагиры и в современных совхозах занимаются по традиции охотой, рыбной ловлей, оленеводством, но молодежь успешно осваивает и другие профессии. Среди юкагиров появились десятки своих специалистов — учителей, врачей, зоотехников, механизаторов, деятелей науки, культуры. Роман молодого юкагирского писателя Семена Курилова «Ханидо и Халерха» («Орленок и Морская чайка») популярен не только в нашей стране, он издан и за рубежом. Плодотворно работает кандидат филологических наук Гавриил Курилов, преподает в Якутском государственном университете Семен Горохов, летает в небе Якутии первый юкагир-пилот Владимир Маликов.

Сейчас в Якутии проживает 840 тысяч человек более 70 национальностей. Среди них юкагиры составляют около 0,07 процента, но их представители постоянно избираются в сельские, районные Советы, Верховный Совет Якутской АССР и дважды были депутатами Верховного Совета СССР.

— Вскоре будет решена еще одна важная проблема, — продолжает Христофор Григорьев. — Министрство просвещения РСФСР уже одобрило проект юкагирского алфавита, и сейчас его должен утвердить Совет Министров Якутской АССР. Потом отольют шрифты, и для шестисот юкагиров на их родном языке будут печататься буквари и романы, учебники и сборники стихов.

Виктор ЖУРАВЛЕВ,
корреспондент АПН.

ГЕРОІ АПОВЕСЦІ ВАСІЛЯ БЫКАВА НА ОПЕРНАЙ СЦЭНЕ

«СЦЕЖКАЮ ЖЫЦЦЯ»

Кожная новая опера беларускіх аўтараў прыцягвае да сябе ўвагу спецыялістаў, самых шырокіх колаў грамадскасці рэспублікі яшчэ задоўга да дня афіцыйнай прэм'еры. А калі твор прысвечаны сучаснасці, то і цікавасць да яго непамерна ўзрастае. Іменна так было з операй Г. Вагнера «Сцежкаю жыцця», напісанай на лібрэта А. Вярцінскага і С. Штэйна. Хвалявала: ці справядца аўтары з выключна цяжкай і адказнай задачай — перанясеннем на сцэну музычнага тэатра ўнікальнай і ўвогуле не вельмі «опернай» прозы такога пісьменніка, як Васіль Быкаў, ці здолеюць знайсці дастойнае ёй музычнае і сцэнічнае ўвасабленне? Падзеі аповесці «Воўчая зграя» ўзнаўляюць адзін з эпизодаў Вялікай Айчыннай вайны, дзеянне разгортваецца ў лесе і балодзе, а сутнасць трагедыі нібыта не тыповая і нейкая «будзённая»...

— Зварот да аповесці «Воўчая зграя» для нас не быў выпадкова, — гаворыць рэжысёр — пастаноўшчык С. Штэйн, — хоць мы ясна разумелі ўсю складанасць пастаўленай задачы. Безумоўна, опера «Сцежкаю жыцця» не ёсць дакладны пераказ аповесці, бо кожны жанр мае свае законы і традыцыі. Нашай галоўнай задачай было імкненне дакладна перадаць сутнасць аповесці Быкава, уключаючы пры гэтым і веліч чалавечага духу.

Працуючы над лібрэта, а потым і над спектаклем, я стараўся адказаць на пытанне: што ж ёсць «звышзадача» твора? І пасля доўгіх разважанняў вызначыў яе як «будзённую гераізм». Гэта ў сваю чаргу дапамагло мне вырашыць характар героя оперы — партызана Леўчука, для якога абавязкі чалавечыя і салдацкія непадзельныя. Больш таго, ён не толькі не лічыць, што ў неверагодна цяжкіх умовах здзейсніў учынак сапраўды гераічны,

а наадварот, пакутуе ад таго, што не змог зберагчы таварышаў...

Выканаўцам гэтай ролі народнымі артыстамі рэспублікі А. Саўчанку і І. Сарокіну цяжка іграць «негероя», жыць на сцэне з пачуццём віны, але жыць так, каб у глядача складалася ўражанне супрацьлеглага: вось менавіта такія простыя, звычайныя людзі і выйгралі вайну!

На працягу 2-х дзеянняў спектакля глядзчы становяцца сведкамі драматычнай гісторыі. Разам з галоўнымі героямі — Леўчуком, Клавай і Грыбаедам — праходзяць яны цяжкімі ваеннымі сцежкамі, зведваюць незвычайны душэўны боль ад сустрэчы са спаленай вёскай і радасць ад з'яўлення на свет немаўляці. Адкуль фашысцкай «воўчай зграі» гінучы Клава і Грыбаед, толькі цудам уцалелі Леўчук і малы...

Але падзеі спектакля звернуты ў «дзень сённяшня». І гэта шчаслівае сёння паўстае ў вобразе майскай, светлай надзельнай раніцы ў адным з мікрараёнаў Мінска. З гэтага двара, як бы з глядзельнай залы, у спектакль уваходзяць Сучаснікі — маладыя людзі, вуснамі якіх аўтары спектакля выказваюць свае эмацыянальныя і філасофскія адносіны да тых гістарычных і маральных праблем, што нясе ў сабе твор. І для іх, для Сучаснікаў, выклікае ў сваёй памяці Леўчук падзеі даўняй ваеннай пары.

Бадай, самае важнае тое, што спектаклю верыш. І гэтае пачуццё ўнікае, галоўным чынам, дзякуючы акцёрскім работам. У спектаклі занята амаль уся трыпа, хоць ролі, апрача трох асноўных, невялікія.

На прэм'еры ролю галоўнай гераіні выканала заслужаная артыстка БССР Ірына Шыкунова.

— Тэма, раскрытая ў оперы «Сцежкаю жыцця», мне над-

звычай блізкая і па расказах бацькоў, якія ўсю вайну былі ў партызанах на Любаншчыне, на легендарным востраве Зыслаў, і па маіх дзіцячых успамінах: там жа, разам з бацькамі, жылі ў зямлянках я і мая старэйшая сястра.

Мяне, як і ўсіх удзельнікаў спектакля, спачатку трывожыла і хвалявала: ці магчыма, каб на опернай сцэне з'явіліся героі Быкава. Здавалася, што немагчыма перакласці на мову музыкі тую рэальную сітуацыю, у якую яны трапілі. Як паказаць Леўчука ў балодзе, калі ён з дзіцем на руках апынуўся сам-насам са зграяй нямецкіх сабак? А як будзе выглядаць вёска са спаленымі людзьмі? Здавалася, што падобная гісторыя, калі і можа быць праўдзіва паказана, то ў кіно або драматычным тэатры. Мы не без цяжкасці асвойвалі нязвычайны музычны і вобразны строй твора. Але цяпер з гордасцю можам сказаць: атрымалася! Мы самі адчуваем, што спектакль поўны той горкай праўды ваеннага ліхалецця, у якой жылі героі Быкава.

Стварэнню праўдзівай атмасферы спектакля садзейнічае музыка, яе інтанацыйны строй. Хоць, заўважым, гэта першы оперны твор кампазітара, пастаўлены на сцэне тэатра.

— Вайна жыве ў маёй памяці і душы, — гаворыць Генрых Вагнер. — Я вымушаны быў пакінуць Польшчу, дзе нарадзіўся і вырас, калі яе ў 1939 годзе занялі фашысты. У час вайны загінулі мае бацькі, і тады Савецкі Саюз стаў маёй другой радзімай. І натуральна, што ўсё перажытае ў час вайны так або інакш адбілася ў маёй творчасці. Пасля таго, як на гэтую тэму мной былі напісаны дзве вакальна-сімфанічныя паэмы, шэраг інструментальных твораў і песень, я стаў сур'ёзна думаць аб оперы, дзе была б магчыма яшчэ глыбей пранікнуць у не пакідаючую мяне тэму.

У сярэдзіне красавіка опера «Сцежкаю жыцця» ўпершыню прагучала на сцэне Дзяржаўнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Беларускай ССР і была цёпла прынята глядачамі.

Н. ПЕРВЯКОВА.

НА ЗДЫМКУ: сцэна з оперы «Сцежкаю жыцця». У галоўных ролях: Леўчук — І. САРОКІН, Клава — Н. КАЗЛОВА, Грыбаед — В. СМЫКАЛАУ.

Фота Р. МАЛЯШКЕВІЧА.

У адным з апошніх нумароў газеты «Голас Радзімы» ўжо была змешчана інфармацыя пра тое, што ў мастацкім прафесійным вучылішчы № 15 у горадзе Бабруйску адкрыўся музей гісторыі мэблі. Тут можна даведацца, якая мэбля была ў кватэрах нашых продкаў сто, дзвесце гадоў таму назад.

НА ЗДЫМКУ: мэбля ў стылі «Барока».

Фота М. ЖАЛУДОВІЧА.

7 МАЯ СПОЎНІЛАСЯ 140 ГАДОЎ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ ВЯЛІКАГА РУСКАГА КАМПАЗІТАРА ПЯТРА ЧАЙКОўСКАГА

З ЛЮБОЎЮ—АБ РАСІІ

«Я яшчэ не сустракаў чалавека, больш за мяне ўлюбёнага ў матухну Русь... Я страпа люблю рускага чалавека, рускую мову, рускі склад розуму, рускую прыгажосць твараў, рускія звычкі». Гэтыя словы Чайкоўскага з асаблівай глыбінёй вызначаюць мастакоўскае аблічча кампазітара, без якога немагчыма і ўяўляць рускую музыку — яна падымае, пазавідае жывых, іскрыстых непаўторных фарбаў.

Пётр Ільіч нарадзіўся ў глыбіннай Расіі, у горадзе Воткінску Вяцкай губерні, дзе бацька яго быў дырэктарам завода. Бацькі не збіраліся рыхтаваць сына да музычнай кар'еры і асаблівай увагі на здольнасці яго не звярталі. І Чайкоўскі сам не адразу ўсвядоміў сваё прызначэнне, але потым раз і назаўсёды аддаў сябе музыцы.

Першай навучальнай установай, куды ў 1861 годзе наступіў будучы кампазітар, былі класы рускага музычнага таварыства, якія потым сталі кансерватарыяй. Тут ён рабіў свае першыя крокі на кампазітарскай ніве. Тут канчаткова і сфарміраваўся яго талент.

З 1878 года Чайкоўскі цалкам аддаецца творчасці. Ён вядзе непасядлівае жыццё, часта жыве за мяжой або ў розных рускіх маёнтках, наязджаючы ў сталіцу толькі каб прысутнічаць на выкананні сваіх твораў або дзеля іх прапаганды (ён выступаў як дырыжор), або па важнейшых справах рускага музычнага жыцця.

Творчасць Чайкоўскага — адна з вяршынь рэалістычнага мастацтва. Мацнейшы сімфаніст, геніяльны музычны драматург і лірык, Чайкоўскі ва ўсіх жанрах музыкі спалучае странасць і трагедыюнасць з задушэўнасцю, глыбіню ідэйнай задумкі з праўдзінасцю, прастатой музычнай мовы. Гэтыя рысы ўладзівы яго сімфоніяў, канцэртаў, музычна-драматычным творам.

Яго опернымі вяршынямі сталі «Яўгеній Анегін» і «Пікавая дама». І калі ў «Анегіне» кампазітар ажыццявіў свой ідэал «інтымнай, але моцнай драмы», то ў «Пікавай даме» ўжо выяўляюцца рысы глыбокай псіхалагічнай драмы.

У сваіх операх Чайкоўскі

дасягнуў таго сапраўднага сінтэзу музыкі, слова, драматычнага дзеяння, які з'яўляецца ідэалам музычнага тэатра. Стварыўшы оперны жанр, насычаны глыбокім ідэяна-псіхалагічным зместам, невычарпальна багаты і разам з тым прасты па форме, Чайкоўскі ажыццявіў рэформу музычнага тэатра.

Багаты вобразны змест і дынаміку сімфанічнай драматычнай ўнёс Чайкоўскі ў балетную музыку. Стварыўшы такія шэдэўры, як «Лебядзінае возера», «Спячая прыгажуня», «Шчаўкунчык», ён азнаменаваў новы этап у развіцці сусветнага балетнага тэатра.

У наш час на радзіме кампазітара няма тэатра оперы і балета, дзе не ішлі б яго шэдэўры ва ўсёй чысціні сваёй паэтычнай лірыкі, такія, якімі марыў іх убачыць сам аўтар. Яны, падобна монументальным, вытанчаны ў сваёй прастаце. Але гэта толькі вонкавае ўражанне: яны даволі складаныя. Шмат разоў мне давялося дырыжыраваць «Яўгеніем Анегіным», «Пікавай дамай» — і заўсёды ў музыцы я знаходзіў усё новае і новую прыгажосць, які шырокі дыяпазон яго творчасці, дзівосны мелодычны стыль, у якім зліты вялікі культурны вопыт розных музычных з'яў, школ і пэрыядаў! Ён ідзе ад Бетховена праз Вердзі, Шумана, Гуно, Даргамыжскага; у гэты радзік вянюк уплечены характэрныя інтанацыі народных жанраў, сляянскай песні, габрадскога лірычнага раманса.

Асоба Чайкоўскага, яго характар, творчасць сталі эпохай у мастацтве. У іх вечная жывая крыніца агульначалавечых думак і пачуццяў, блізкіх людзям усёй зямлі. Цяжка паверыць, што мы цяпер адзначаем 140 гадоў з дня яго нараджэння: музыка яго і сёння ўспрымаецца як абсалютна сугучная нашаму часу сённяшняму.

Сведчаннем шырокага міжнароднага прызнання Чайкоўскага служаць паспяхова пастаноўкі яго опер і балетаў за мяжой, выкананне яго музыкі савецкімі і замежнымі артыстамі ў многіх краінах свету.

Юрый СІМАНАУ,
галоўны дырыжор
Вялікага тэатра
СССР.

КНІГІ, АБПАЛЕННЫЯ ВАЙНОЙ

Кніга Аляксея Талстога, прабітая варожай куляй, стала адным з экспанатаў выстаўкі, якая была адкрыта ў Мінску. Кніга выратавала жыццё Г. Ляонаву, які з першых дзён вайны пайшоў добраахвотнікам на фронт і сустрэў перамогу ў пераможаным Берліне. Захоўваюць гэты томік унікальнай франтавак — мінчане Красікавы. Адгукнуўшыся на просьбу арганізатараў выстаўкі, яны перадалі сямейную рэліквію для публічнага паказу.

З хваляваннем разглядаюць мінчане і адзін з нямецкіх захаваных зборнікаў партызанскіх вершаў А. Астрэйкі «Слуцкі пояс», які выйшаў у 1943 годзе. Гэта кніга выдавалася ў падпольнай друкарні слускай газеты «Народны месівец». Часам не хапала друкарскай фарбы, і тады яе рабілі самі з сажы і ваку для ботаў. Клішэ выразалі з дрэва. Сотні экзэмпляраў зборніка разыходзіліся па акупіраванай зямлі, узнімаючы народ на барацьбу.

Есць на выстаўцы і кнігі, знойдзеныя пры раскопках у Брэсцкай крэпасці, вершы Янкі Купалы, з якімі не расставаліся ў час жорсткіх баёў абаронцы Ленінграда. Дэманструюцца выданні ваенных гадоў беларускіх пісьменнікаў, лістоўкі і плакаты перыяду Вялікай Айчыннай вайны.

У экспазіцыі разгорнутай у Мінску ў Доме кнігі, шырока прадстаўлены і сучасныя выданні: мастацкая літаратура, мемуары ўдзельнікаў вайны, альбомы і буклеты.

фалькларысты і літаратуразнаўцы, а таксама іх калегі з Ленінграда, Кіева і Вільнюса. З вялікай цікавасцю былі праслуханы змястоўныя даклады ленынградца В. Гусева, мінчан Н. Гілевіча і А. Фядосіка, выступленні іншых удзельнікаў канферэнцыі.

У перапынках паміж пасяджэннямі госці пазнаёмліліся з экспанатамі музея старажытна-беларускай культуры.

ФАЛЬКЛОР І ЛІТАРАТУРА

Па такой тэме праходзіла ў Мінску навукова-тэарэтычная канферэнцыя, якую правялі Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы і Інстытут мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР.

У канферэнцыі прымалі ўдзел беларускія

ВЫ ХАЦЕЛІ СУСТРЭЦЦА

ПАВЕЛ КАРМУНІН: ЧАЛАВЕК ПРЫЙШОЎ У СВЕТ, КАБ ТВАРЫЦЬ ДАБРО

СВЯТА ТРЭБА ЗРАБІЦЬ

не толькі ў тэатры. З 16 гадоў зарабляў сабе на хлеб. Дарэчы, маю спецыяльнасць слесара. З 1939 па 1946 год быў у Савецкай Арміі. Уздзельнічаў у Вялікай Айчыннай вайне. Гэтыя кароткія факты біяграфіі даюць, напэўна, падставы меркаваць, як шмат людзей мне давалася сустраць на сваім шляху.

Сам з простага люду і таму ведаю яго клопаты і праблемы. Ведаю, якая шчодрая, лагодная душа ў беларускага мужыка. Але кожны з іх — чалавек неадначасна. Такімі я і стараюся прадставіць сваіх герояў.

— Вы казалі, што ў час Вялікай Айчыннай вайны былі на фронце. А ці спатрэбіліся тады акцёрскія здольнасці?

— Так. Я наладжваў канцэрты для байцоў, выступаў сам. Для ўсіх была жаданай песня пра Радзіму, пра любімых, якія чакаюць... Дарэчы, гэтыя песні ўздзімалі баявы дух воінаў, салдаты рваліся ў бой, каб адпомсціць ненавісному ворагу за зганьбаваную зямлю, за родных.

Пазней я даведаўся, што камандзір загадаў берагчы «артыста». Але я вельмі перажываў, што мне не даручаюць адказных заданняў, не пасылаюць у бой у першых радах...

Прыгадаю яшчэ такі выпадак. Ішоў я аднойчы па гораду. Раптам падбягае нейкі чалавек. Пачаў абдымаць, усхвалявана нешта гаварыць. Адно разбіраю: «Памятаеш Манголію... артыст, артыст».

Што ж аказалася? Мы з гэтым чалавекам разам служылі ў арміі — яшчэ да вайны. Салдаты былі вельмі змучаныя незвычайнымі для іх прыроднымі ўмовамі, аднастайнасцю працы: доўгі час капалі траншэі і некай палі духам. Камандзір папрасіў мяне, кіраўніка армейскай самадзейнасці, што-небудзь прыдумаць. І я наладзіў канцэрт. Чытаў, іграў, спяваў — выступаў ва ўсіх жанрах. Гэта падзейнічала на маіх гледачоў, як дождж на дрэва, што памірае ад засухі.

І я тады ўпэўніўся, што прафесія артыста вельмі неабходная людзям, пачэсная і адказная. Бо калі доктар лечыць хворца сэрца, то артыст — душу чалавечую.

Калі Павел Кармунін раскавае пра сваю работу ў тэатры імя Янкі Купалы, абавязкова згадае: «Усё пачалося з Лявона...»

— Дык чаму ж усё пачалося з Лявона?

— Калі на «Беларусь-фільме» здымалі мастацкі фільм па матывах макаёнкаўскай «Лявоніхі на арбіце», мяне, тады артыста Казанскага драмтэатра, запрасілі на ролю Лявона. Вось тут «майго» Лявона і прыкмеціў Андрэй Макаёнак. Відць, я вельмі спадабаўся яму ў гэтай ролі. Ён так хваліў мяне перад галоўным рэжысёрам беларускага акадэмічнага тэатра, што хутка мяне запрасілі ў трупку купаўцаў.

Рэжысёр, што запрасіў 45-гадовага акцёра ў трупку беларускага тэатра, безумоўна, меў рацыю. Таму што па прыродзе свайго даравання, калі разумець пад гэтым пэўную манеру ігры — мяккую, сакавітую, заразлівую, ювелірна-вынаходлівую, заміяшаную на цвёрдай рэалістычнай аснове, Кармунін быў сапраўды купалаўцам. І хаця ў Паўла Васільевіча ў Казані даволі шчасліва склаўся творчы лёс — у яго былі добрыя ролі, прызнанне гледачоў, калег, — ён рызыкнуў пераехаць разам з сям'ёй у Мінск, каб пачаць працаваць на новым месцы.

Лёгка і радасна ўвайшоў Кармунін у ансамбль тэатра. І ніхто, акрамя родных, не ведаў, якой цаной давалася тая лёгкасць.

— На начах я вывучаў мову, якая, дарэчы, палюбілася мне сваймі меладычнасцю, спалучэннямі гукаў. Прыглядаўся да слоў, смакаваў іх, нібы першыя цёплыя ад сонца суніцы ў чэрвені.

Патроху я «загаварыў». І лічу, што «знайшоў сябе» ў ролях, якія мне давалася іграць на беларускай сцэне.

Да гэтага трэба дадаць, што калі сёння слухаеш і бачыш Паўла Кармуніна на сцэне або кінаэкране, абавязкова з'явіцца пачуццё пашаны да артыста, які так шчодро і арганічна ўмее карыстацца беларускім словам.

— На маю долю выпала нялёгкая задача — іграць хрэстаматыйна вядомыя ролі пасля такіх майстроў сцэны, як народныя артысты СССР Г. Глебаў і У. Дзядзюшка. Трэба было шукаць «свой» ключык да вобразаў герояў. Ім стала мая вера ў тое, што дрэнных людзей

наогул не бывае, нягоднікамі або героямі не нараджаюцца, імі становяцца. Задача мастацтва, на мой погляд, у тым, каб паказаць, чаму той ці іншы чалавек так нізка паў, што сфарміравала яго характар, як адносіліся да яго людзі, што былі побач. І таму, калі я іграю ў п'есе адмоўны персанаж, усё ж імкнуся высвеціць у ім чалавечае, паказаць вялікую ўнутраную барацьбу, якая абавязкова адбываецца ў яго душы.

— Павел Васільевіч, вы здымаліся, і з поспехам, больш чым у 50 фільмах. Я прысадаю хоця б «Вялікі трамплін», «Польмя», «Нечаканая любоў», «Мечаны атам» і іншыя. Як суіснаваў у вашым творчым лёсе дзве гэтыя страці?

— Мне здаецца, што гэтае суіснаванне мірнае, хаця праца акцёра ў тэатры вельмі адрозніваецца ад працы акцёра ў кіно.

У тым, што Павел Кармунін рэдкі госць дома, мне давалася ўпэўніцца на ўласным вопыце. Мы дамаўляліся амаль тыдзень па тэлефоне, перш чым змаглі з ім сустрацца: то ў яго спектакль, то здымкі за горадам, то рэпетыцыя, то выступленне ў Маскве, то ён паехаў глядзець новую кватэру, куды ў зуткім часе пераселіца з сям'ёй. Клопатаў хапае. Аднак ён паспявае зрабіць усё без мітусні і лішніх слоў.

За парадай і дапамогай іншы раз прыходзіць малодшы сын Андрэй — таксама акцёр. Разам з бацькам здымаецца ў фільмах дачка Людміла. Другі сын, праўда, не стаў артыстам. Але ж у кожнага свой лёс... Старэйшаму Кармуніну, напэўна, хацела б, каб і ў дзецях, і ва ўнуках была яго жыццёвая энергія, яго бясконца вера ў тое, што чалавек прыйшоў у свет, каб тварыць дабро.

Ён сам практыў нялёгкае жыццё. І не самымі кароткімі сцяжынкамі ішоў Павел Кармунін да свайго ў мастацтва. Але ж яно ёсць, гэтае «сваё», тое, што вызначае яго ігру, яго жыццё. Як і ўсе людзі яго пакалення, ён прывык многа і ўпарта працаваць. Вось і зноў спяшаецца ў тэатр.

— На здачу спектакля па п'есе Макаёнка «Пагарэльцы».

— А якая роля застаецца пакуль няздзейснай з'явай?

— Хацелася б сыграць Рычарда III ў гістарычнай драме Шэкспіра, Ягора Бульчова ў п'есе Горкага... Аднак цяпер рыхтую галоўную ролю ў п'есе па раманах беларускага пісьменніка Івана Чыгрынава «Плач перапёлкі».

Гутарку вяла Таццяна АНТОНАВА.

ЦІ МОЖНА ГАВАРЫЦЬ

ПРА «МУЗЕЙНЫ БУМ»

Паводле сведчання статыстыкі, славыты ленаградскі Эрмітаж наведваюць штогод каля трох з палавінай мільёнаў чалавек. Аднак нядаўна толькі за адзін вечар у Зімнім палацы, дзе знаходзіцца унікальны мастацкія калекцыі гэтага музея — аднаго з буйнейшых і багацейшых у свеце, — пабывала адразу некалькі дзесяткаў мільёнаў «наведвальнікаў»...

Справа ў тым, што Цэнтральнае тэлебачанне пачало паказ цыкла з 24 паўгадзінных перадач аб Эрмітажы, якія знаёмяць са скарбамі больш чым трохсот яго залаў (каментарый дырэктара Эрмітажа акадэміка Барыса Піятроўскага). Між іншым, паказ ідзе па першай праграме тэлебачання, прычым у самы «дэфіцытны» тэлечас.

Гэта — яшчэ адно сведчанне вялікай цікавасці савецкіх людзей да музеяў і імкнення больш поўна задаволіць яе.

Дарэчы, некалькі гадоў назад у Савецкай прэсе нават з'явіўся тэрмін «музейны выбух», які выклікаў, праўда, нямала дыскусій сярод спецыялістаў. На думку многіх, размовы трэба весці не аб нейкім «выбуху», а аб тым, што і рост наведванняў музеяў у СССР, і пастаяннае расшырэнне іх сеткі, экспазіцыйных магчымасцей з'яўляюцца заканамерным вынікам культурнай і сацыяльнай эвалюцыі нашага грамадства. Што павышэнне цікавасці абумоўлена цэлым шэрагам зусім аб'ектыўных фактараў.

Пачаць з таго, што адным з канстытуцыйных палажэнняў з'яўляецца права грамадзян на карыстанне дасягненнямі культуры, што забяспечваецца, у прыватнасці, агульнадаступнасцю мастацкіх, гістарычных і іншых каштоўнасцей, якія знаходзяцца ў дзяржаўных і грамадскіх фондах. Гэта палажэнне мае і зусім канкрэтнае матэрыяльнае «забеспячэнне». Гутарка ідзе аб растуцых дзяржаўных асігнаваннях на развіццё і ўмацаванне музейнай сеткі (новыя выставачныя будынкі, ахоўныя і рэстаўрацыйныя работы, сродкі, што выдзяляюцца на папаўненне калекцый, навуковыя даследаванні і г. д.). Важнымі фактарамі з'яўляюцца таксама пастаяннае павышэнне матэрыяльнага і культурнага ўзроўню насельніцтва, большыя рэсурсы вольнага часу, развіццё турызму і іншае — словам, усё тое, што стымуюць цягу да духоўных багаццяў.

Каб гэтыя разважання не паказаліся дэкларатывнымі, прывяду некалькі лічбаў. У 1970 годзе ў Савецкім Саюзе было 1144 дзяржаўныя музеі, у 1975 — 1295, а сёння іх колькасць перавышае ўжо 1400. А вось як выглядае дынаміка наведвання: 1970 год — 102,8 мільёна наведвальнікаў, 1975 год — 134,4 мільёна, цяпер — звыш 150 мільёнаў.

Яшчэ раз падкрэслім, што гутарка ідзе ў даным выпадку аб музеях, якія ўтрымліваюцца за кошт дзяржавы. А нельга ж забываць яшчэ аб многіх тысячах музеяў, якія створаны і працуюць на грамадскіх пачатках. Гэта, перш за ўсё, так званыя народныя музеі (краязнаўчыя, гістарычныя, мемарыяльныя і г. д.), якія ўзніклі і ўзнікаюць у вёсках і невялікіх гарадах, у школах і на прадпрыемствах, на аснове прыватных калекцый.

ГУЧЫЦЬ ПАЛАНЕЗ АГІНСКАГА

Маладзечаншчына цесна звязана з імем выдатнага польскага кампазітара і палітычнага дзеяча Міхала Клеафаса Агінскага, аўтара бессмяротнага паланеза «Развітанне з Радзімай», уздзельніча паўстання Касцюшкі супраць царызму. На ўскраіне цэвонняў замка, дзе жыў дзядзька кампазітара польскі магнат Ісаверый Агінскі. Ён падарыў пляменніку маёнтак Залессе, ніламетраў ад Маладзечна па дарозе на Вільнюс.

кінуць Залессе з-за праследванняў царскіх улад. Тады і быў ім тут напісаны вядомы паланез.

...Яго ўрачыстая мелодыя зноў прагучала нядаўна ў сценах Маладзечанскай музычнай школы, дзе адбыўся вечар, прысвечаны 215-й гадавіне з дня нараджэння кампазітара. Вечар быў арганізаваны гарадскім аддзяленнем Таварыства савецка-польскай дружбы, гарадскім і раённым аддзеламі культуры сумесна з Інстытутам літаратуры імя Я. Купалы Акадэміі навук БССР, Дзяржаўным мастацкім музеем БССР і іншымі ўстановамі.

Аб жыцці і творчасці кампазітара раскажаў кандыдат філалагічных навук, літаратуразнаўца Адам Мальдзіс. Творы Агінскага і іншых кампазітараў выканалі педагогі і вучні музычнага вучылішча і дзіцячай музычнай школы, камерны аркестр народных інструментаў.

Ёсць на Віцебшчыне калгас імя Чырвонай Арміі. Славіцца ён поспехамі ў жывёлагадоўлі. І не толькі гэтым. Тут створаны добрыя ўмовы і для адпачынку. У клубе ёсць бібліятэка, працуюць гурткі мастацкай самадзейнасці, спортыўныя секцыі.

НА ЗДЫМКУ: выступае калгасны вакальна-інструментальны ансамбль «Летуценні».

Фота А. ЦАРЛЮКЕВІЧА.

Анатоль РАЗАНАЎ.

«ВЫДРАНСКІЯ ВЯЧОРКІ»

У вясковай хаце гаспадар сядзіць на ўслончыку — лямцы ў хамуце падшывае. Стары абуты ў лыкавыя лапці, на ім белая льняная кашуля пад пояс, пафарбаваныя палатняныя штаны. Ён так захапіўся сваёй справай, так стараецца, нібыта зараз пойдзе каня запрагаць. Гаспадыня таўчэ проса ў ступе. Бабулька сядзіць на лаўцы, кудзелю прадзе. Старэнькая, худзенькая, а рукі такія спрытныя — верацяно ваўчком круціцца. Дачка, што сядзіць побач, круціць сукала — ніткі наматвае на цэўкі. На вуліцы чуваць дзявочыя галасы.

— Мама, а мам! — звяртаецца дачка да маці. — А да нас дзяўчаты на вячоркі прасіліся. Можна пусцім?

— А чаму ж не пусціць? — кажа маці. — Нахай ідуць. Дзе яны, дзяўчаты тыя?

— Зараз, матулька...

Дзяўчаты ўсяджваюцца на лаўках, займаюцца сваімі справамі: адна вязаннем, другая вышываннем. Чуваць жарты, смех.

Бабуля паправіла кудзелю і заспявала. Старэнькім голасам яна выводзіць:

Чырвона каліна
Ды ў лесе стаяла.
А я, бедная, нешчаслівая,
Там з ёй размаўляла.
Адна з дзяўчат павяла далей:
Ці свет, ці світае,
Ці на зоры займае.
А мой міленькі, голуб сівенькі,
Коніка сядлае.

І вось ужо спяваюць усе. Гудзе хата ад песні.

Дзесяць пачуліся гукі гармоніка.

З'яўляецца шумная хлапечая кампанія. Госці садзяцца ля дзяўчат. І зноў — жарты, смех. І зноў хтосьці завёў песню. На гэты раз пра гаротную долю сіроцкую спяваюць.

Надакучыць песня, пачынаюць расказваць усялякія забаўныя гісторыі. Потым хтосьці няўзнак дасць гарманісту каманду, і закружыць моладзь у вясёлай кадрылі. Не вытрымліваюць, выходзяць на круг гаспадар з гаспадыняй, не можа ўсядзецца за кудзелю і старэнькая бабулька...

І каб раптоўна не выбухнулі апладысменты, так і адчуваў бы сябе на вясковай вечарыцы, а не ў Краснапольскім раённым Доме культуры, дзе выступаюць самадзейныя артысты Выдранскай васьмігадовай школы са сваімі «Вячоркамі».

...Гады тры назад сабраліся настаўнікі — удзельнікі мастацкай самадзейнасці на чарговую рэпетыцыю.

— А што, калі б нам прыдумаць нешта цікавае, самабытнае, — пачулася прапанова.

Вырашылі, што пачнуць рыхтаваць канцэрт у выглядзе даўнішняй вясковай вечарыні. Усе ўхапіліся за гэту ідэю. Пачалі распытваць: можа, у каго ў хляве якая старая ступа захавалася ці прасніца. Знайшлося тое-сёе. А чаго не хапала, вырабілі вясковыя дзяды. Падабралі і старадаўняе адзенне.

А калі ўсё распланавалі, заўважылі, што сваіх — настаўніцкіх — сіл не хопіць. Запрасілі некаторых вяскоўцаў. Тацяна Жукава выступае тут у ролі бабулі. Каму-каму, а ёй усё знаёма: і калаўрот, і прасніцы, і верацёны: сама ж калісьці абшывала немалую сямейку. Работнік Выдранскага лясніцтва Васіль Галушка — за гаспадар на вячорках, дырэктар школы Ева Ласянюкова — за гаспадыню, рабочы лясніцтва Іван Сівакоў — за гарманіста.

Выступаюць выдранцы і ў сваёй вёсцы, і ў раённым цэнтры. У час рэпетыцыі калектыў паднаўляе рэпертуар. Але не адыходзяць яны ад галоўнага — ад народнай песні, беларускага фальклору.

С. СЯМЁНАУ.

У фазе брэсцкага кінатэатра «Беларусь» працавала выстаўка тэхнічнай творчасці моладзі вобласці. Тут размясціліся больш за 400 экспанатаў — мадэлі самалётаў і касмічных караблёў, станкі, механізмы, розныя прыстасаванні.

НА ЗДЫМКУ: у зале выстаўкі.

Фота Э. КАБЯКА.

Вясеннія клопаты гракоў.

Фота П. ЗАХАРЭНкі.

ПТУШКІ НАШАГА ГОРАДА

Сонцам, капяжамі і птушынай песняй прыходзіць у горад вясна. «Цю-дзіць, цю-дзіць», — пачынае высвітваць сваю простую песеньку сніца. Нялёгка гэтай птушцы давацца зімой. Вось і радуецца яна, што мінавалі снежныя завеі, маразы. Шэрыя вароны, таксама адчуўшы набліжэнне вясны, робяць мудрагелістыя павертванні піруэты. Галкі, не адстаючы ад варон, часта з бойкамі, імкнучыся заняць зручныя для гнездавання нішы ў каменных будынках.

Неяк не прынята лічыць горад месцам, дзе ўвогуле могуць жыць птушкі. Але яны зноў і зноў вяртаюцца сюды кожную вясну, уюць гнёзды, абзаводзяцца патомствам. Вось белыя сігаўкі, патрэсваючы шэра-белымі хвосцікамі, прахаджваюцца ўздоўж ручайкоў і лужыні. Відаць, прыстасаваліся да новых умоў, адчуваюць сябе гаспадарамі.

Вярнуліся гракі і ўважліва аглядаюць свае старыя гнёзды, папраўляюць разбуранае. Жаўтаносыя шпакі, седзячы на даху шпакіўні, заводзяць доўгую песню. Чаго толькі няма ў ёй — і крык, што капіруе сойку, і «бой» перапёлкі, і меладыйнае бульканне, якое заканчваецца тонкім пры-

свістам з хрыпатай. У парках і садах раніцамі чуюцца спевы берасцяні, садовай аўсянкі, зелянушкі. А крыху пазней, калі стане прыякаць сонца, загучыць песні чорнагалова. У блакітным небе з'яўляюцца гарадскія ластаўкі і стрыжы.

Першымі, як правіла, прылятаюць самцы. Яны кланатліва падбіраюць гнездавыя ўчасткі. Аблюбаваўшы зручнае месца, самец усяджваецца вышэй, каб было відаць, і заводзіць шлюбную песню. Гэта сведчыць пра тое, што ўчастак заняты, і калі наспрабуе туды сунуцца нехта іншы, «гаспадар» дасць яму добрага дыхту. Для самак жа дзверы адчынены. Самцы не толькі песняй, але і ўсім сваім выглядам запрашаюць іх на свой участак.

Больш за ўсё птушак у тых частках горада, дзе многа зеляніны — у парках, скверах, палісадніках. Тут яны вядуць сваё «птушынае» жыццё, прыносячы немалую карысць людзям.

...Шуміць, грукоча, звяніць вялікі горад. У яго свае законы і звычкі. А над горадам часта гучыць чыстая, звонкая песня. Часам гараджане спыняюцца, каб убачыць маленькага спевака, які дорыць ім мінулы радасці.

А. ІВАНЮЦЕНКА.

ПРАПАНУЕ АРГКАМІТЭТ

Амаль сто назваў розных выданняў будзе выпушчана Аргкамітэтам «Алімпіяда-80» да пачатку Гульніаў. Больш палавіны з іх прысвечаны пытанням спартыўнай праграмы. Характар жа выданняў разнастайны: плакаты і рэгламенты, каталогі і службовая дакументацыя, брашуры і бюлетэні, сувенірныя праспекты і зводная праграма Гульніаў.

Некаторыя з іх ужо выйшлі ў свет. Напрыклад, брашура «Месцы правядзення спаборніцтваў і трэніровак». У ёй даецца праграма спаборніцтваў і падрабязныя звесткі аб кожным аб'екце: месца яго размяшчэння, аддаленасць ад Алімпійскай вёскі, колькасць месцаў для глядачоў, тып пакрыцця, пералік спартыўнага інвентару і абсталявання, устаноўленага на ім, арэны для размяшчэння і спаборніцтваў. Брашура добра ілюстравана. Яна дазволіць удзельнікам Алімпіяды-80 загадзя пазнаёміцца з месцамі будучых спартыўных баталій.

Вельмі важнымі выданнямі з'яўляюцца тэхнічныя рэгламенты па 21 алімпійскаму віду спорту. Яны ўключаюць у сябе звесткі аб праграме спаборніцтваў, аб складзе Выканкома МАК, Арганізацыйнага камітэта «Алімпіяда-80», Міжнароднай спартыўнай федэрацыі (МСФ) па данаму віду спорту і адпаведнай спартыўнай федэрацыі СССР, указваюць дату і месца правядзення алімпійскіх спаборніцтваў, пералік разыгрываемых дысцыплін, правілы спаборніцтваў і ўзнагароджвання пераможцаў. Інакш кажучы, тэхнічныя рэгламенты асвятляюць значнае кола пытанняў, што цікавяць Нацыянальныя алімпійскія камітэ-

ты (НАК) і саміх спартсменаў — удзельнікаў Гульніаў.

Амаль адначасова з тэхнічнымі рэгламентамі выдадзена і разаслана ў адрас МАК, НАКаў і МСФ, а таксама іншых зацікаўленых арганізацый брашура «Медыцынскі кантроль МАК», якая змяшчае звесткі пра медыцынскую камісію і антыдапінгавы камітэт Алімпіяды-80, пра медыцынскі кодэкс, рэгламент антыдапінгавога кантролю на палавую прыналежнасць.

Сярод службовай дакументацыі, падрыхтаванай да выдання, — такія работы, як «Гоначная інструкцыя парусных спаборніцтваў Гульніаў XXII Алімпіяды», «Інструкцыя па абмеру парусных суднаў», «Хуткадзейная і заявачная дакументацыя». Хутка будзе выдадзена і афіцыйная дакументацыя, неабходная непасрэдна для правядзення спаборніцтваў.

Да маскоўскіх Гульніаў падрыхтаваны і сувенірныя праграмы па відах спорту, а таксама зводная праграма спаборніцтваў Алімпіяды-80 — 22 брашуры пад агульнай назвай «Дзень за днём» (тыраж 1,5 мільёна экзэмпляраў). Абодва выданні прызначаны як для ўдзельнікаў Гульніаў, так і для глядачоў. Яны змяшчаюць зводны расклад усіх спаборніцтваў, склад Выканкома МАК, кіраўніцтва МСФ і Усесаюзнай федэрацыі на тую або іншую від спорту, сур'ёзна нарысаў аб развіцці спорту ў СССР, аб выступленнях савецкіх спартсменаў на міжнароднай арэне, аб правілах і ўмовах спаборніцтваў.

Ц. МАСІНГ.

АДВАКАТ І МУЖЫК

Адзін мужык аблажы і набіў да паўмерці нейкага чалавека. Прышла павестка ад міравога, каб з'явіцца на суд. Бачыць мужык, што будзе дрэчча, ідзе да адваката і просіць яго, каб навучыць, як тут выкруціцца. Адвакат і кажа: «Прыкінься дурнем; як запытаецца міравы, ты і кажы: «Ну дык што?», як другі раз запытаецца — «А

яшчэ што?» Мужык так і зрыбіў. З'яўляецца на суд, яго міравы і пытае:

— Ты такі і такі?
— Ну дык што?
— Цябе абвінавачваюць у знявечанні такога і такога.
— А яшчэ што?
— Дурань, адказвай на пытанні.
— Ну дык што?

Вырашылі, што ён дурань, і адпусцілі.

Спатыкае яго адвакат:
— Ну, бачыш, як я табе памог?

— Ну дык што?
— А варта б за навуку што-колечы даць.
— А яшчэ што?
— Як што? Ты пазінен мне заплаціць.

— Ну дык што?
Адвакат плонуў і пайшоў ад яго, а мужык, ухмыляючыся, вярнуўся дамоў.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97, 33-02-80, 33-03-15, 33-16-56, 33-07-82.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.
Зак. 770